

HIRDETMÉNYEK.

Előzetési pénsek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szerkesztéséről és a kiadás körüli panaszok...

Érmentelen levelek csak ismert kézről fogadjatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár:

Table with subscription rates: Egész évre, Félévre, Negyedévre, Egy hónapra.

Hirdetési díj:

01-hasábonpentezer egyezri beiktatásért 5kr. Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr.

XVII. évfolyam 1890.

Debreczen. Hétfő Május 5.

87. szám.

A munkások.

(T.) A legérzékenyebb nemeslevél a munka; a társadalom legnemesebb hivatása a munkálkodás; a munkálkodás legbecesebb tagja a munkás.

nak tekintélyt és közbecsülést szerezni s főlemelni a munkásosztályt ama színvonalra, hogy tagjává lenni senkire nézve ne legyen szégyen, csak dicsőség!

oly nemes, oly méltóságosan viselte magát az egész tábor. Megtanították a társadalmat arra, hogy a „munkás” elnevezés alatt ne a rendbontó munkátlan csöcselékert értesse, mely szerepel minden politikai tüntetésnél s mocskos eszközzel dobja magát minden botránycsinálási vizketegségének, s borgözös, pálinka büzös ajakkal kipréseli a bujtogató lapok hasábjaira a nemzet akarát és a „népet”.

A május elsején végbe ment tüntetés hangos tiltakozás volt a társadalom többi osztályának felfogása ellen, mely a munkás osztályban keresi azt a lázongó, fejelen bandát, mely olykor, olykor mint valami pusztító meteor jelen meg a társadalom egén s gyújtogató szikráit, petróleum bombáit, a békés lakosság háztetőire szórja.

Ez a küzdelem utat akar törni egy új társadalmi alaphoz, amelyre a munka temploma épüljön s a mely templomnak minden valláskülönbség nélkül lehessen hiva minden ember. Megakarja alapítani a munka értékét és hasznát, a tőke értékével és hasznával arányban s így képezni egy egészséges haladást a közös jólét porondján, nem pedig elvontan, egyes pénzhatalmak szolgálatában s egyeduralma emelésének érdekében.

Azok pedig, kik a munkás osztály nemes és magasztos célját félreismerve, arra akarták volna felhasználni eme hatalmas erőt, hogy az, mint a társadalom réme mutassa be magát, azok láthaták és tapasztalhatták, hogy a társadalmat igen is föllehet hívni alkura, de hogy a társadalom mai intézményeinek felforgatására az egész munkás osztály is gyengének bizonyolna.

pasztalhatták, hogy a társadalmat igen is föllehet hívni alkura, de hogy a társadalom mai intézményeinek felforgatására az egész munkás osztály is gyengének bizonyolna. A fővárosban oly komoly és mindenre előkészült körültkintő intézkedések voltak téve, hogy rövid idő alatt tették volna semmivé azt az egész fenséges képet, melyet e szép ünnepegy máskülönbön képviselt, s rendítették volna meg a pjjában a süker felé törekvés lehetőségét, míg így, a méltóságos és békés mozgalom az egész társadalom rokonszenvét biztosította magának. Es hogy a turbulens elemek kitörése mint-gy lehetlenné tétett, az sok tekintetben érdeme Szapáry Gyula miniszterelnök, mint belügyminiszternek, ki a rend fenntartásához nagy erélyvel és tapintattal járult hozzá.

A vaskapu szabályozása. Baross Gábor kereskedelmi miniszter megkötötte a szerződést az alduai szabályozási munkákat illetőleg Hajdu Sándor mérnökkel, az e célból létrejött külföldi consortium képviselőjével. Ugyanezen consortium a versenytárgyalásban is részt vett és azon alkalommal 9.300.000 forintot téve ajánlatot tett. A végleges szerződés azonban mintegy másfél millió forintnyi engedmény után jött létre. A versenytárgyalás magas összegeivel szemben ekként elért eredmény Baross Gábor kereskedelmi miniszter körültkintő eljárására vall; s tekintve azon biztosítékokat, melyekkel a miniszter a szerződés betartásának föltételeit közzétette, remélhető, hogy a szabályozási munkák a törvényben kiszabott határidőn belül végrehajtva lesznek.

Országgyűlés.

Budapest, máj. 3.

A képviselőház folytatta ma a kir. itélőtábla de centralisatiójára vonatkozó törvényjavaslat általános tárgyalását. Első szónok a javaslat ellen Csátharvot, ki a képviselők kedélyes társalgási moraja közt adta elő elemfutatásait, nem fogadva el általánosságban sem a javaslatot. Időntalan kifokadással közt azt a cyanusitást is megengedte magának, hogy Falk valószínűleg titokban egyetértett azszal, hogy Arde ne kapjon táblát. De ezért az

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Miért szöke?

— Irta: Don Pedro de Alarcon. —

I.

Az ötbeszély története.

18... november hó egyik estélyén hatan ültünk egy asztal körül, hogy elöltünk egy „tábori éj”-t. Így neveztük mi, Apolló ifjú felkentjei, ama sajátos szokásunkat, — hogy a nappal éjjelé változtattuk, bezárva gondosan az ablakot, s gyertyát gyújtva. — Szobánkat csak akkor hagytuk el, midőn az éjsötét leplett Madridra borítá.

Berrantes az ő balladát, Ivon architektikus terveit, s én itt irtam meg számtalan sort a „Korbács” számára. Ezen asztal körül foglaltunk tehát helyet mi hatan, fentemített estén. Épen vasárnap volt. A juliusi forradalom zenitjén állott, s Madrid utcai tömegek voltak. Eset! Gyalázatosan ordított kün az ősi szél és oly hideg volt, hogy Ribera kifejezésével élve, az ember könyöke megdermedt.

— Tehát válaszszunk egy igazi ostoba czimet. — Megálljatok, én már találtam egy ilyet. Beszélyeinket a következő czim alatt fogjuk megírni: Miért szöke? — Kötöny! — kiáltottak mindnyájan. — Ezen czimben egy igen szép tételt is nyerünk, melynek megtejtése nem lesz olyan könnyű dolog. Miért szöke? Mert szöke, mondanák rá sokan Nem, uraim, válaszolnék én, semmi oka sem volt arra, hogy szöke legyen... És épen az, a mi alkalmat ad, hogy hatféle-képen fejtsek ki okainkat. — Igaz, ez a velleje a dolognak; hagyjuk tehát képzelmeink játékára a dolgot! — Azon kikötéssel, hogy a választandó tárgyat a czimhez kell alkalmazni. — És a beszélynek egy félóra alatt kész kell lennie! — Szép! ... Tehát előre, tollat a kézbe. — Csend legyen! — Ezután csend lett s nem hallatszott más, mint a tollak seregzése a papíron. A holt fizionomia egészen és gyökeresén átváltozott, illetőleg csak őt, mert én nem voltam képes saját ábrázatomba tekinteni. Az arezokon perczről-perczre észre lehetett venni a vidámság, ijedség és guny váltakozó kifejezéseit.

minden írónak meg van a maga módja, képzelve működésbe hozására. Ivon összeráncolta homlokát, mint Jupiter. Larra haját borzolgatta. Bonnat tolla felső végét ajkai közzé helyezte, mintha esik/andozni akarná képzelmet. Palacció szemöldjé felett homlokát dörzsölgette, mert állítólag e helyen székel az ész. A mi engemet illet, én mindig feljebb és feljebb húztam lábaimat, mignem úgy ültem, mint egy török. De mindnyájan dolgoztunk — és pedig dühösen. A félóra eltelté előtt kész volt mind az öt beszély. Larra beszélyének tárgyat a vadászat köréből vette. Miután szenvedélyes vadász volt, beszélyének hőse nem lehetett más, mint egy vadászkutya. A hönöről, egy özevgy erdökerülőnről, alig mondott mást, minthogy szöke, nagyon szöke, csaknem vöröses haja volt. De miért volt szöke? Ezt azonnal megtudta mindenki. A kutya elvesztése óta Anita az özevgy erdökerülőnről, egészen ősz lett. Talán a kuttyáját sajnálta? Nem! Anita évek óta használt bizonyos hajkenőcsöt, melylyel haját festgette, s melynek alkotászeit a kutya finom orra találta fel és kereste meg... Azért volt szöke. A beszélynek legfőbb érdeme abban rejlett, hogy ügyesen használta fel a vadászok szokásait. Bonnat franciaia modorban egy paradoxonokkal telt beszélyt irt. Először is tagadta Amerikának Columbus által való felfedezését, mely alkalmat adott neki, egy angol bajó hajótörésének és egy szöke angol leány Braziliába való megérkezésének elbeszélésére. A

elők részéről magára magérdemelt pirongatást vont, melyet a ház is élénken helyezett.

Utána Mocsáry Lajos farszát jó ideig a házat, egy csapáson haladva az ellőtte szőlővel a házat, hogy szót nem fogadta el a javaslatot.

Erre a vita bezárattott s a ház osztatlan és nagyérdemelt közeli Szilágyi Dezso igazságügyminiszter emelt szót, tartva egy intenzív hatású és fényes sikerű polemicus beszédet. Az ellenzéki szónokok kifogásait vette eles bonozkés alá. Először az igazságügyi reform sorrendjére kézv felhangzott kifogásokat és felállított tételeket döntötte halomra, hatalmas erővel győzve meg a házat arról, hogy a javaslat tervszerű haladása a miniszter által már korábban jelzett kibontakozás felé. Majd az esküdtsekre behatárolt átalános gátló nehézségekre mutatott rá, kitörő zajos helyeslések közt: mire aztán nagy verve-vel magyarázta meg, miér kezdődik nálunk s kell hogy kezdődjen az igazságügyi reform ezen a javaslatl.

Beszédének második részében Polónyi okoskodásait morzsolta szét, kinek ama „luminosus eszméjére, hogy több fölgység a jogegységet veszélyeztetné, azt jegyzé meg óriási derűvel, hogy a jogegység megővése a bíróság s nem a vádló ügyezzek meg kevésbé a védő ügyvédek vannak hivatal.

Szilágyi beszéde alatt Polónyi közbeszólt egy helyen: „ez azután a meszebeszéd, mire a miniszter azzal vágott vissza, „ezt könnyű mondani, kivált „utána z s b o l” — de bizonyítani nehéz.“ Egyebek n Polónyi „tudományát” tette csuffa Szilágyi totáliter s midőn a szélbéli vezérszónoknak a javaslatban kért felhatalmazással kapcsolatban mondott „absurd gyanúsításaira” tért át a miniszter, nemcsak Polónyit szedte szét irgalmatlanul s nemcsak az egész ház egyhangú zajos tetszését vívta ki, de még a szélbalról a tekintélyesebb jogász képviselők nyilatkozták, hogy a függetlenségi pártnak semmi köze Polónyi gyanúsításához (csak hogy aztán nem kellene őt a párt nevében beszélni engedni.) Polónyi végül szavainak értelmét igyekezett magyarázni s midőn a közben az általa gyakorlott udvariasságról szólt, az egész ház hangos kacajra fakadt.

A ház különben a javaslatot, mondhatni, egyhangulag elfogadta általánosságban részletes tárgyalásra, mely a hétfői ülésben veendő kezdetét.

Apja fia

(A Tisza István könyvéről.)

I.

A történelem tanulsága, hogy a civilizáció fejlődési folyamatán a hódító, alkotmányozó társadalmak átváltak gazdasági társadalmakká.

A véres harcok lezajlása és az általános egészségügyi viszonyok rendezése nyomán szaporább lett az emberi élet: míg ez el szemben a jó föld, mely az előt önkényt, két kézzel, majdnem ingyen, pazarul ontta terményeit, a kihasználás folytán, csak nagyobb munkaerő befektetésével képes a fejlődő igényeket kielégíteni.

Ma ott állunk, hogy az életkü delem kérdése magába olvaszt minden más problémát.

Allamférfiak politikai értékét ma helyes gazdasági érzék s az általános finanziaális

szöke leányt a hullámok még élve vetették ki a braziliai partokra. A brazilaiak, kik természetesen ilyen színű haját még nem láttak, rögtön azt a kérdést vetették fel, hogy miért szöke? Kielegítő magyarázatot azonban nem találtak. Minthogy a jámbor lelkű leányt az ég küldöttének tartották, tiszteletére egy új valást alkottak. Ennek folytán Bonaat a szöke leányból emberszerető törvényalkotót faragtak, a „Tamás bátyja kunyhója” szerzőjének karrikatúráját, — mert tudni kell, hogy a kedélyes Bonaat úgy gyűlölte a „kék harisnyásokat” amennyire csak kitalt tőle és nemes szívétől.

Ivon, másképp Jemenez Fernandez, az eredetiség tetőpontját érte el beszélyével. Egyhangulag határozta el, hogy az ő beszélye a legjobb. Ezt a dicsőretet még ma is ismételnem. Ivon beszélyének zsinhelye Amerika volt, miből világos, hogy egy fél óra alatt hatalmas utat is tett. Egy nagyon idős, hófehér haju asszony, kit hófehér haja dacára, általában blondinenak (szöke) hívtak, halálos ágyán feküdt. A község lelkesze megtagadta a haldokló nőtől az utolsó vigaszt és pedig a következő okokból: „Ezt a nőt — így hangzott a lelkész okoskodása, — blondine-nak hívták, ebből tehát kétségtelen, hogy egykor szöke hajzattal bírt. Ha tehát szöke volt, akkor okvetlenül angolnak kell lennie. Miután pedig az angolok protestánsok, tehát semmi közöm a haldoklóval.” Végül azonban következtek süitek ki: 1-ször: A haldokló nő soha sem volt szöke, hanem gesztenyeszín hajzattal bírt; 2-ször: Nem volt protestáns; 3-ször: Azért hívták blondinenak, mert fiatal leány korában egy „Blondin” nevű franciaiba volt szerelmes, s végre 4 szer! Ez a franciaiba épen a vigaszt megtagadó lelkes volt. A beszély végén Ivon a két öreget egymással megismerteti, fiatalságuk boldog

leületek momentán nyilvánulásainak értékes fölhasználása állapítja meg.

Ez adta magyarázatát annak, hogy pu-ztán eszményi elv-ke hangoztató szónoki műrelemek szerzője egyre lejjebb szorulnak a gyakorlati politika küzdő mezejéről; s ebben van igaz oka annak is: mert látjuk magasra emelkedni s a helyzetre dominálót hatást gyakorolni azokat a politikusokat, akik egész színtérén az anyagi közjólét fejlesztését tekintik működésük közvetlen céljaul.

A Tisza kabinet tartóssága megfejté nyer abban a tényben, hogy 15 évi működésének általános irányúai a nemzet közgazdasági helyzetének javítását valloita.

Vasutak építése, vizek szabályozása, ipari és kereskedelmi érdekek támogatása, a mezőgazdák fejlesztése s főként az áltami tönkölő rendezett finanziaik megteremtése, — ime ezek tartották fön a legvehemensebb ellenzéki támadások s vérforraló agitációk dacára a Tisza kormányt.

S ezen eszmék s ezen célok szolgálata emel föl és tart magaslapon ma is, jövőben is minden politikust.

A rhetorikai csatragok, csillogások s hamleti töprengések kora lejárt.

Az embereknek nemcsak szívük és agyuk húságaik és ábrádaik vannak; de tényleg a régi sátrak helyett butorozott lakásokra, — nyers vad börtök helyett könnyű és kellemes öltözetekre, poshadt lötej helyett izes ételre s társadalmi elszigeteltség helyett társadalmi szórakozásokra vágyakozunk.

Természetes tehát, hogy aki e vágyaink elérésére irányt és módot mutat: az nemcsak megnyeri szeretetünket és tiszteletünket, de mintegy kötelességünk is teszi, hogy aktivitába lépését saját érdekünkben, melegen öhajtsuk.

A leléptet miniszterelnök fia Tisza István dr. már első képviselőházi debüjénél a közgazdaság érdekében szólalt föl s most egy nagy, egy nehéz s mindenesetre megoldást parancsoló függő kérdés tisztázására fölöttébb becses anyagot és tervet szolgáltat Valutánk rendezéséről című munkájával.

Részletesen e kiváló szakmunkával nem foglalkozhatunk, mert hosszas értekezést állami pénzügyek szabályozásáról, még ha az mindnyájunk napi életére is irányító, csupán a szak folyóiratok révén, nagyon mérsékelt adagban akar és képes élvezni a magyar közönség.

Csak röviden szólunk tehát hozzá. Valuta annyi mint pénzlab.

A mi valutánk alapja ezüst, papir forintunk utalvány $\frac{1}{45}$ font finom ezüstre. Ha most ennek a forintnak vásárlási képessége $\frac{1}{45}$ font ezüsthöz képest emelkedik, vagy togy, aszerint van árszója vagy diszárzója.

Nos, a mi pénzügnek nagyon is meg van ez a miradus gazdasági érdeket fölzaklató s egészséges fejlődést megakadályozó hullámzása.

Az ezüst termelés rohamos növekvése folytán oda jutottunk, hogy papirpénzünk már több mint egy évtized óta 20% al többet ér, mint annak ezüst értéke.

Ha most az állam egy háboru esetén be akarná ezüst alapra bazirozott utalványait váltani: előállana az a helyzet, hogy 45 firt értékű papir pénzért 54 firt értékű ezüstöt kellene fizetnünk.

Valószínű, hogy ez vagy csak bukással határos pénzügyi megerőltetés révén, vagy az állampolgárokat lesújtó devalváció útján történhetnék.

A népre annyit jelent ez, hogy mindenki, kinek tőkéje kölcsönként vagy más, de szám-

napjait emlékkübe idézi, s végre a nő mint jó keresztény hal meg.

Palacio beszélyét ragyogó irály és szelemes megjegyzések tüntették ki. Egy jaeni sennorita tizenhatodik életében felfogta, hogy mily nyomoruságos lenne, hogy ha egy fiatal nő egyéni előnyeivel tétlenül élne. Ezen megjegyződéstől áthatva, egyszerre két imádó ördögi kéz nyult a dologba, elég az ahhoz, hogy a sennorita egy szép napon egyik imádójával tovább állott. A cserben hagyott másik imádó a szökevényeket üldözte, s Madridban csakugyan feltalálta őket, de a nő nem ismerte fel.

Antonia barna volt, fekete szemekkel és hajjal, hogy már feketébbet gondolni sem lehetett, de a rizpor és egy kék pápaszem segítségével most úgy nézett ki, mint egy északsarki nő. Madridban aután Antonia kisasszony légyottot adott a második udvarlójának is. Ez alkalommal, mert a légyott titkos homályban történt, Antonia sennorita néhány hajzála az udvarló gombján akadt Midőn hazatért az udvarló, látta, hogy e szálak ébenfeketék. „Miért volt szöke?” kiáltott fel a megrökönyödött. Midőn a vasuton utazás közben nem légyottot adott, aranszöke volt!... De miért szöke... Ez nagy fejtörést okoz nekem!

Nem tartott sokáig a dolog, s kiderült minden. A két imádó elhagyta Antoniat, s ez keserűségében egészen megöszült.

Az én beszélyem az egyetlen, melyről felhatalommal rendelkezhetek, mert a többiek beszélyeket magukkal vitték. Beszélyem szörlő szóra itt következik:

(Vége köv.)

szerűen kifejezett alakban van a magyar gazdasági életben elfoglalva, e tőkének s jövődelmének 20%-át egy csapásra vesztené el. A belföldi tőkét érzékenyen redukálna e veszteség, a külföldi legalább is hosszú időre bizalmatlanná tenné s elűzné mi tőlünk. — Közgazdaságunkból minden valószínűség szerint oly nagy összeget képviselő tőkék vonatnának ki, hogy ez a legnagyobb krízisbe döntené összes gazdasági viszonyainkat, — s hosszú időre lehetetlenné tenné a haladást.

Az ezüst valuta, folytonos ingadozásánál fogva, minden államban nagy anyagi károkat okozott.

Németország például ezüstkészletének eladásán érzékeny veszteséget szenved s kénytelen az eladást fölfüggesztve, mintegy 150 millió ezüst tallért forgalomban tartani. — Franciaországnak 3300 millió frank névértékű ezüst öt frankosa van, melynek belső értékén az ezüst olcsóbbodása következtében mintegy 1000 millió frankot veszít. Angliát az ezüstvalutával bíró Indiában érik nagy veszteségek. Az indiai kincstárnak nagy fizetési vannak arányban s a rupia értékének esökkenése komoly pénzügyi bajokat okoz, azon óriási angol tőke pedig, mely rupiára szörlő indiai értékebe van befektetve, az ezüsttel együtt veszti el értékének 25—30%-át.

Napi hírek.

— Csokonai-bankett. — A Csokonai-kör elnöke, lapunk felelős szerkesztője V é r t e s i Arnold tegnap ebédet adott a kör tisztikára és választmánya tiszteletére. A választmány egy két tagot kivéve, kik akadályozva voltak, teljes számmal jelent meg s rajtok kívül a város elítjé képviselő illusztris társaságban részt vettek gróf Dégenfeld József főispán, a volt felolvasó kör elnöke, gróf Teleky Sándor ezredes, gr. Vay Dániel. Eötvös Károly orsz. képviselő, Rásó Gyula alispán, Simonffy Sámuel kir. tanácsos, Kiss Sándor stb. A felköszöntök sorát a házi gazda V é r t e s i Arnold nyitotta meg, éltatván első sorban elődét gr. Dégenfeld Józsefet, kit mintaképül akar választani a pontosság és kötelességtudásban s a ki azt a szives jóakaratot, melylyel a volt Felolvasókört a kezdet nehézségein keresztül vezette, a Csokonai-kör iránt is tanusítani fogja; élteti másod sorban elnöktársait: Géresi Kálmánt és Komlóssy Arthurt, valamint a választmány tagjait, kiknek közreműködésére számít abban a nagy munkában, melylyel a kibontott zászlónak becseültet kell szerezniük; élteti továbbá annak a fővárosi sajtónak jelenlévő képviselőjét Eötvös Károlyt mely olyan derék méltánnyal üdvözölte a Csokonai-kör megalakulását s élteti a kör azon tagjait, kik mint gr. Teleki Sándor, nem számláltak ugyan s nem is lakkak a Basa halmán belül, mégis beléptek a kör tagjai közé. — V é r t e s i Arnold apostrofálta e felköszöntőjében Csokonai nagy népszerűségének indokát is, — mely nem volt egyéb, mint az, hogy a köté szerencsésen eltalálta a magyar nemzeti génusz hangját. — Ilyennek kellene lennie — ugymond — a mai magyar irodalomnak is. G é r e s i Kálmán két okból V é r t e s i Arnoldra üríti poharát először, mert V é r t e s i elnöke az új Csokonai körnek. Ezt a megtiszteltetést mintegy elégtétellül tekintti az elnökre nézve, mert hiszen a debreczeni közönség eddig hátralékban volt az elismerésben, bárha ez eddig is megvolt, hanem az elismerés külső kifejezésében, másodsor mint házigazdát élteti, — azzal a reménységgel, hogy V é r t e s i Arnold költői lelke melegségével és öröklött kötelese-gezetével felvirágoztassa a kört; K. Tóth Kálmán gr. Teleki Sándort és Eötvös Károlyt köszönti fel. — E ö t v ö s Károly az ő eredeti magyar humorával fűszerezett beszédében, melyben bevalija, hogy az Egyetértesnek lapunk által is reprodukált vezércikkét ő írta, s a melyben a vidéki városoknak a magyar irodalom emelése, a nemzeti fenntartása iránti hivatását méltatta, — a Csokonai-kör alapítóját éltette. Gr. Teleki Sándor Debreczen városát, a hol szeretne eltemetve lenni, G é r e s i Kálmán Kiss Sándort, kinek édes apja legbensőbb barátja volt Csokonaynak és gr. Vay Dánielt, D ó c z y Imre Gáris Kálmánt, dr. Popper Alajos Komlóssy Arthurt, K o v á c s János a debreczeni öket, K o m l ó s s y Arthur Könyves Tóth Antal az Emlékkert társulat elnökét Szilágyi Károly Buzás Páit, Domokos Lajost, Miklósi Mózes, Márton Lajost, dr. Török József és K. Tóth Antait, a kik 1835-ben, mint még tógatus diákok adakoztak Csokonay siremlekkére; dr. Szán t ó Sámuel Debreczen társadalmi mozgalmaiban részves Hajdumegye alispánját, Rásó Gyulát; E ö t v ö s Károly hazafias és nemzeti törekvéseink vezérént, gr. Dégenfeld József főispánt köszönti fel. Sikerült fe köszöntőket mondottak még:

dr. M e d v e Kálmán a társadalomra, K ó s a Barna V é r t e s i Arnoldra, K o v á c s János a debreczeni sajtóra, M á r t o n Imre Szilágyi Károlyra, K o m l ó s s y Arthur dr. Balkányi Miklósa és dr. Tüdös Jánosra, dr. T ü d ö s János V é r t e s i Arnoldra, dr. B a k o n y i Samu V é r t e s i Gyulára, V é r t e s i Gyula Rásó Gyulára, majd a helyi ellenzéki sajtó jelenlévő képviselőire. — A társaság kitünő hangulatban Rásó Károly zenéje mellett vigpezzgőzés között délután 6 óráig maradt együtt. — Papp Gyuri bácsi konyhája remekelt.

— Eötvös Károly, a hirneves kriminalista a Weinberger-téle uszora ügy tárgyalására — városunkba érkezett. Szombaton este a jogász körben egy kis estélyt rendeztek a tiszteletére, melyben Eötvös nagyhatású felköszöntőt mondott a debreczeni jogászokra. Tegnap délia pedig részt vett a nagyerdei Csokonai banketten s nagyobb szabású beszédben méltatta az ujonnan alakult kör jelentőségét melynek megalakulásakor ő volt az, a ki az „E g y e t é r t e s” vezércikkében foglalkozott ezzel a szerinte is nagy jelentőségű kulturális társadalmi mozgalommal.

— A Csokonai-kör már nemcsak debreczeni embereket számíthat tagjai közé, hanem bűz-kén hivatkozhatik olyan vidéki tagjaira, mint György Endre, Teleki Sándor gróf, E ö t v ö s Károly stb. — És ezek nemcsak névleg szerepelnek a tagok listájában, hanem lelkes érdeklődéssel is kísérik a kör minden mozgalmat. Gr. Teleki Sándor a „Csokonai kör” által június 1-én rendezendő ünnepélyen felolvasást tart.

— A debreczeni kereskedelmi akadémia ifjúsági önképzőkörre szombaton tartott gyűlésen elhatárota, hogy a Csokonai kör alapító tagjai közé belép. Midőn a kereskedelmi ifjúság s lelkes tettet örömmel üdvözöljük, egyszerűsindt abbéli reményünknek adunk kifejezést, hogy ez a szép példa minél több utánzásra fog még találni.

— Csokonai reliquia. A Csokonai kör egyik feladatául tűzte ki, a Csokonai kultusz ápolását, fejlesztését, a Csokonaira vonatkozó emlékek egybegyűjtését egy Csokonai szobában. — A közönség már is megértette ezt a célt s a közönségből egy: László József ur az új körnek igen érdekes, becses Csokonay-reliquiát adományozott, a mely nem egyetlen ugyan, de szakértők szerint ma már felette ritka. Ez a reliquia megzenésített Csokonai dalokat tartalmaz (A pillangóhoz. Szemrehányás. A reményhez.) s nagy nyegedrétlű sárgult lapjain Csokonay Vitéz Mihály sajátkezű aláírása olvasható, a miben az is érdekes, hogy Debreczen nagy költője nevét nem i-vel hanem y-nal írta. Ezt a példányt Csokonai maga ajándékozta Pándy Károly kedves barátjának, annak a Pándynak, a ki híres gyűmös és érdinytermesztő volt a maga idejében s a pándi-meggy most is őrzi a nevét. A zenei mű azért is érdekes, hogy azt Tisza Kálmán nagyatyjának szül gróf széki Teleki urnőnek ajánlotta a szerző; továbbá, hogy a Pillangóhoz című darabnak zenéjét Hayden nevé szerzte, a ki valószínűleg azonos a hirneves nagy zeneköltővel Haydnal. László József ur ezen adományozását élénk tetszés zaj között G é r e s i Kálmán ur jelentette be V é r t e s i Arnold, a Csokonay kör elnöke által tegnap adott ebédén. Géresi Kálmán ur megígérte, hogy ő is a tulajdonában lévő Csokonay-ereklyéket átengedi a körnek. — A reményelhetőleg gyorsan szaporodó reliquiák elhelyezésére pedig Szilágyi Károly ur a kör ügyésze egy díszes üveg szekrényt ajánlott fel.

— Körössy Sándor és a debreczeni kolbász. A „Fővárosi Lapok” szombati számában a „Ház egerei” cím alatt egy mulatságos kis tárcza látott napvilágot, melynek egy részét, mint Debreczenre vonatkozót, nem tartjuk érdektelennek közölni. Ugyanis az országház egerei gyűlést tartanak, hogy hogy tehetnének szert valami harapni valóra; végre az egyik egérszónok nagy tetszésajjal szól elmondja a következőket: „Uraim! — között egy ürge egérke, — elismerem, hogy a helyzet igen nehéz, de nincs minden kilátás nélküli. Én, a ki szeretek hallgatolni, megtudtam egy státus titkot, mely bennünket jobb napokkal kecsegtet. „S á n d o r b á c s i - t, a hogy Debreczen legizmosabb képviselőjét cizmegezik, azt az erős kolosszt, ki annyiszor ejt bennünket kétségbe, midőn mázsás lépteivel a mi rejtekhelyeink fölött elreccog, tehát ezt a Sándor bácsit ennekelőtte heteken át azzal nemorogtatták elvtársai, hogy Debreczen nem fog táblát kapni, mert mind V á r a d r a szavaznak. Az öreg ur szorongott s védte és dicsőerte a maga városát szörnyen. „Nincs ott egyéb híres, mint a debreczeni kolbász!” — évődött vale valaki. „Az is jó!” — mondta az öreg. „No jó, ha hozol egy rőt kolbászt mindegyikünknek, a ki Debreczenre szavaz, akkor talán tán!” — „Áll a fogadás!” No, uraim, egy szerencsés fordulat úgy hozta magával, hogy táblát kap Debreczen is, Várad is, s most már minden mameluk szavazni fog Debreczenre. A statisztika segédelmével kiszámíthatjuk, hogy e 231 rőt kolbászt jelent s ha azt a Ház jobboldala megkapja — abból aztán kijut a mi osztályrésznünk is.”

— A dalárda tagjainak figyelmébe. Fe kéretnek a városi dalegylet t. működő tagjai

hogy szám k e c elnö

ben eskü kedv

Mikó fly l állása nyert öseme

rást hivato téséve bizta véget van a

rom. 6-ikán kisass gar k

ste s fürdő a szép nösen rettel követ

madév súlyos holnap 1720.

széki vőjét kisass helybe Az es t. lelk

tést k rvel t rünk, élete 1890.

ben tő gult 2 órák háztól 1890

Cerim, nagysz Grúne neje; vaira

ország válság S i m á ur és elnökü évi jel

M á r séből, szól a Gyula legmag tett, h és 50 tartam

gyűlés szavaz C s i k Ken tán a

alapjác gek in végett linica) pénztá

Ezen képezt a nagy ében frtos é

Pénztá pontot is küld Ignác tak. hí

frtal, 50 firta tés tud pénztá

jkönyv válság Mihály K o r r

V a r g H o l l Csanak Szabó

Hajdu évi má közgy

Mikó választ főiskol beszéd

verses m sán eln jegyző közgy

kesedé

hogy a ma esti üszgyakorlatra teljes számban és pontosan megjelenni sziveskedjenek. Debreczen 1890. máj. 5. Az elnökség.

— **Esküvő.** Szóták Dezső Debreczenben állomásozó főhadnagy, folyó hó 7-én tartja esküvőjét Bodó Gyula nyiregyházi ügyvéd kedves leányával, Regnia kisasszonnyal.

— **Felfüggesztet rendőr fogalmazó.** Jeney Miklós III. ker. rendőrfogalmazó ellen Simonyi Imre kir. tanácsos polgármester „hivatalos állásával ellenkező botrányt okozó cselekményért s mert a városból bejelentés nélkül ösmertelen helyre távozott” a fegyelmi eljárás megelőző vizsgálatot elrendelte, őt a hivatalától felfüggesztette; a vizsgálat vezetésével Boczkó Sámuel rendőr főkapitányt bízta meg. — Helyére ideiglenes kinevezés végett dr. Könyves Tóth Mihály tb. jegyző van ajánlva.

— **Hymen.** Szóták Gyula zentai rom. kath. főoktató f. év. 1890. Május hó 6-ikán vezetői oktatás Szóták Gyula és Etelka kisasszonyt Szobonya Andor Debreczeni polgár kedves leányát.

— **A kereskedő ifjak dalköre szombaton este sikerült dalszót rendezett a „Margit” fűrdő dísztermében. — Az előadott darabokat a szép számú közönség tetszéssel fogadta, különösen pedig az Irsay Miklós ur által zenekisérettel előadott szót. — Előadott táncz követte.**

— **Halálozás.** Ifj. Füvessy Bertalan harmadéves joghallgató, 21 éves korában, 5 héti súlyos szenvedés után elhunyt. Temetése holnap d. u. 5 órákor lesz a kisujtóczi 1720. sz. háztól.

— **Esküvő.** Szabó József kir. törvényszéki vizsgáló bíró szombaton tartá esküvőjét magyar Szögyény Szógyény István volt helybeli törvényszéki elnök ur szép leányával. Az esketési szertartást Elek István ev. ret. t. lelkész ur végezte.

— **Halálozás.** A következő gyászjelentést kaptunk: Mely fájdalomtól megtört szívvel tudjuk szeretett fiam, illetve testvérünk, unokánk és öcsénk HITESY LEONAK élete 19-ik évében, hosszas betegség után, 1890. május hó 3-án éjjeli 2 órakor tudórszében történt csendes elhunytát. A megobdolt földi részei 1890. május hó 5-én d. u. 2 órakor fognak a csapó-utczai 325. számú háztól örök nyugalomra tetetni. Debreczen, 1890. május 5. Hitesy Lajos; Gyermekai: Crin, Oszkár, Gyula, Dezső, Jenő és Irén. Nagyszülői: Grünér Mór és neje; nagybátyja: Grünér Henrik és neje; nagynéje: Grünér Sándora. Béke hamvaira!

— **Közgyűlés.** A magy. szent korona országai vörös kereszt egyesületének debreczeni választmányja a tegnapi közgyűlésen, melyen Simonyi Imre kir. tanácsos polgármester és dr. Bethlen Miklós Róza örméltósága elnökölték, a jegyzőkönyv vezetését s a múlt évi jelentés felolvasását az egyesület jegyzője Márk Endre ügyvéd ur teljesítette; jelentéséből, a mely az egyesület 1889 évi működéséről szól a következőket közöljük: Szótkácz Gyula urnak, ki Károly Lajos ö fenségének legmagasabb látogatása alkalmából alapítványt tett, hogy háboru esetén a katona tisztéket és 50 tónyi legénységet a gyógyulás egész tartama alatt ingyen fűrdővel látja el, a Gyűlés jegyzőkönyvileg elismerő köszönetet szavazott. Dr. Újfaluassy József, Dr. Csikos Sándor, dr. Somogyi Zoltán és Kenéz Gyula urak kezdeményezése folytán a vörös kereszt egyesület pártoló véleménye alapján városunkban vagyontalan járó betegek ingyenes orvosi segélyben segélyeztetése végett egy nyilvános „rendelő intézet” (polyclinica) állítatik fel, mely intézetet az egyesület pénztárából 3 éven át évi 100 fittal segélyez. Ezen kívül saját pénztárából egy apólinót készpénztet ki, s azt ösekély díjazás mellett a nagy közönség szolgálatára boosította. Múlt évben volt az egyesületnek 45 alapító, 84 10 firtos és 360 1 firtos rendes tagja, összesen 489. Pénztári bevétel 1766 firt 20 kr, ebből a központot illető hányad 152 firtot tesz, mely fel is küldetett. E bevételhez járultak Steinfeld Ignác ur örökösai 100 firtal, ipar egy. és tak. hitelintézet 5 firtal, takaréki pénztár 20 firtal, Kossuth ünnepélyt rendező bizottság 50 firtal, „István” gőzmalom 20 firtal. A jelentés tudomásul vétele után Zádor Lajos pénztárosnak a felmentvény megadott s jökönyvileg közönetet szavaztatott. A hirsorsolt választmányi tagok, helyére özv. Hegyi Mihályné, Kacsókvics Istvánné, gr. Kormis Zsigmondné, Zádor Lajosné, Varga Ferenczné, Veres Lászlóné és Hollaender Gyuláné urnok, valamint Csanak József, Karap Mór, Kiss Sándor, Szabó Kálmán, Tóth Lajos Boczkó Soma és Hajdu Gyula urak választattak meg. A folyó évi május 9-én Budapesten megtartandó orsz. közgyűlésre képviselőül: gróf Betlen Miklós Róza és Simonyi Imre elnökök választattak meg. Végül Balogh Ferencz főiskolai hittanár és egyleti tag nagy hatású beszédében, melyet lapunk holnapj számában egész terjedelmében közölünk, ismertette a veres kereszt egyesület céljait és eddigi áldásos működését a múlt évi tevékenység alapján elnököknek, jegyzőnek és pénztárosnak jegyzőkönyvi elismerést indítványoz, mit a közgyűlés az érdeklettek életével, nagy lelkesedéssel egyhangulag elfogadott.

— **Dr. Brukner Ernő** műtőorvos, lakását a csapó-utczai Knoll házba helyezte át.

— **A kéményseprői kerület** új beosztása tárgyában tek. Boczkó Sámuel rendőrfőkapitány ur a nagymélt. belügyminiszterium jóváhagyása mellett a következő végzést hozta: A tek. v. tanács 423/889. sz. a kelt végzése szerint a II-ik kéményseprői munka kerületből a Nagyvárad utczából a Varga utczába nyúló Gyár utca jobb oldala vagyis 2229 től 2230-ig, a Varga utczának a Gyár utczától kezdődő jobb oldala vagyis a 2230-tól 2236-ig a Nagyvárad utczának a Gyár utczától kezdődő baloldala vagyis 2237 illetve 3495-től 2457 és 2457 számok között eső házak a III-ik kéményseprői munka kerülethez csatolásra elrendeltetett özv. Dobos Józsefnek felhívja, hogy a jelzett számú házakat kerületi könyvből törölje s azt Bánóczy Lajosnak adja át s ez utasítatik, hogy a feutbebi rész területet vegye át s jelzett időtől kezdve kerületi könyvébe vezesse be.

— **A nádudvari megüresedett** ev. ref. lelkesítő állomásra kihirdették a pályázatot. Az állomás első osztályos évi javadalmának összes értéke az egyházmegyeyileg megállapított becsülés szerint 1522 firt 40 kr. A pályázati kérvények i. évi május 24-ik napjáig adandók be Szeremley József alsó-szabolcs hajdúvidéki espereshez.

— **Jótekönyvség.** Steinfeld Mihály nagybirtokos Hollozer Lujza kisasszonnyal Budapesten tegnap végbement egybekelés alkalmából 250 firtot küldött a debreczeni izraelita „szentegylet” elnökségéhez a szegények közt való kiosztás végett. Ezen összeg a szegények közt tegnap kiosztatván az elnökség el nem mulaszthatja a nagylelkű jótévedőnek a szegények nevében mélyen érzett hálaját ez uton nyilvánítani. Debreczen 1890. május 5-én A debreczeni izraelita „szentegylet” elnöksége.

— **A Telegdi gőz** és kád fűrdő kazán tisztítás miatt egy pár napig zárva lesz.

— **Sztrájk Debreczenben.** A munkások más gyűlései Debreczenben is kezdik gyümölcsöt megteremni, hol pedig eddig — azt hittuk — a jelentékeny számú s csaknem kizárólag magyar munkás osztály józanága, a külföldi munkásoknál tagadhatatlanul kedvezőbb helyzete kizárja a sztrájkok lehetőségét. Mi azonban, arról ért-sülünk, hogy a helybeli kefe- és mesző gyárakban melyek több mint 300 nő és férfi munkást foglalkoztatnak, a munkások egyrésze tanácskozást folytat a 8 órai munka behozatala s bérfölemelés érdekében Ha a gyár tulajdonosok kívánásait nem teljesítik, készek a sztrájkot megkezdni. Valószínűleg idegen munkások bujtogatják őket.

— **Kedvezményes vasúti jegyek.** A t. cz. közönség b. figyelmébe ajánljuk azon körül ményt, hogy f. é. május 1-től kezdve az ugynevezett körutazási jegyek kiadásánál oly kedvezmények léptek életbe, hogy ezek igénybe vétele által nagy előnyben részesül az utazóközönség. Így például a jegyek ugy az oda, mint a vissza utazásra egy irányban kiadatnak. — 2. Bármely állomáson ki lehet velők szállani. — 3. A magyar államas utasra szintén kiadhatók, melyek az ut 600 km-tért kiteszen s végül gyorsvonatokra is érvényesek stb. Bővebb felvilágosítással készségesen szolgál a m. á. v. városi menetjegyirodája, főpiacz, Teleky-utca sarkán.

— **Dunántúli közművelődési egyesület.** Beksiós Gusztáv és Bizerdj Viktor képviselők a dunántúli orsz. képviselőket értekezletre hívták össze a dunántúli kivándorlás és a dunántúli törvényhatóságokban közművelődési egyesületek szervezése ügyében. Beksiós Gusztáv nagy figyelemmel hallgatott hosszabb beszédében foglalkozott a Dunántúl egyes vidékei lakosságának Horvát-Szlavonországba való kivándorlásával, minek főokát a fillokszera pusztításában látja. — Arra nézve, hogy már most mi történjék a kivándorlottsákkal, kétféle eljárást tart lehetnek: egyik a kormány közbe lépése telepítés által; a másik közművelődési egyesületek alakítása, melyeknek célja volna a kivándorlás irányítása olyképen, hogy a kivándorlók megőrizzék nemzeti jellegüket. Végül elfogadták Beksiós azon indítványát, hogy a teendő megbeszélésére bizottság választassék, melyben minden dunántúli megye egy képviselővel legyen képviselve.

— **19 mértföld 14 óra alatt.** Debreczenből Miskolcra, tehát mintegy 19 mértföldnyi utat, 14 óra alatt tett meg óhaton Gyürky László gróf 12-ik huszárszredbeli hadnagy. Gyürky gróf a lovaglás megelőző napokban korán sem pihent, sőt mint a „P. L.”-nak Miskolcraól jelentik, naponként 8-20 óráig lovagolt s ennek dacára a fant említett bravour lovaglás után, mely az egész vizitrikat bama tba ejtette, lovas és ló a legjobb állapotban érkeztek meg.

Weinberger uzorapör.

— **Első nap.** — Nagy érdeklődés mellett kezdődött meg a hírhedt uzorapör tárgyalása. A kis tárgyalási terem minden zugában megtelt, és még így is sokan szorongtak kint jegynélkülségük tudatában. — A bíróság a következőleg alakult meg. Elnök: T. a Gyula kir. tsvzéki bíró, Birák: Ujhelyi András és Konrád László. Jegyző: Budaházy Zoltán. — **Közváltó:** dr. Kuszka Miklós kir. alügyész. A védők asztalánál békésen együtt ülnek a védők Eötvös Károly és dr. Kardos

Samu és a magánpanaszosok képviselője Benek János. Weinberger igaztalan törülgeti homlokát — Szomoráry pri nonsalanszal ül a váplottak széknél. — És jönnek a tanuk sorra. A sok szegény gubás atyafi — akik nek majd mindnyája érezte már kisebb nagyobb mértékben a Weinberger urral való összeköttetések szomorú következményeit.

Ügyész a tárgyalás megkezdése előtt kéri az előbbi végtárgyalási jegyzőkönyv felolvasását. E t v ö s hozzá nem járul, hanem kéri a tárgyalás, illetőleg a megkezdett bizonyítási eljárást folytatását.

A bíróság ez utóbbit rendeli el, s ehhez képest először K. Nagy Márton hallgattatik ki, a ki előadja, hogy 1882 beo 200 firtot vett fel 20%-ra. Később a kamatot is hozzátarták s lett 230 firt az egész összeg. Kamat s tőke fejében 63 firt ára buzát adott Weinbergernek, s mégis 177 firt hátraléka maradt. Azután fizetett 50 firtot, s ekkor 163 firtos váltót állított ki, ebből 1886-ban ismét lefizetett 50 firtot, — s mégis 148 firt tartozása maradt fenn. Ezt azután ki fizette. Kérdésre előadja, hogy anyagilag ez a kölcsön őt nem tette tönkre. Visszatéríteni kéri, — túlfizetés címén 178 firtot, a mit tisztán kamatba fizetett. Tanu bemutatja az eredeti nyugtákat. Azért kéri Weinbergertől kölcsön, mert anyagi viszonyai abban az időben rosszul álltak. — Vádlott e tanu vallomása után felolvassa előbb vallomási jegyzőkönyvét. Mire nézve figyelmeztetik, hogy feleleténél jegyzeteket fiasznál hat ugyan, de ne akarjon felolvasásokat tartani a kész feleletekből. Vádlott ezután azt állítja, — hogy ő tanuak a 200 firtot felül még 18 firtot adott. Tanu ezt tagadja, vádlott pedig a vizsgálati iratok közt keresgélmi kezdi a nyugtát — mire tanu nagy bohomiával odaszól neki: — Ne keresse az ur azt a mi nincs. Hiába töti vele az időt. Az a 18 firt kamatfejtébe van odairva.

Vádlott ezután kijelenti, hogy ha neki nem engedték meg felolvasni a vallomását, akkor nem tud bizonyítani semmit. Mire ő beszélni nem tud, csak olvasni. Nagy erehzen azután Eötvös tanácsára feladja elveit s kegyeskedik beszélni — de később újra kijelenti, hogy az elnök egyes kérdéseire nem felel, hanem végig fogja olvasni majd az egészét, amit el akar mondani. Öt ne tessék hátrahagyni. Elnök határozatlanul kijelenti, hogy az nem engedtetik meg, hogy előre elkészített feleleteket olvasson fel. Vádlott teljes arroganciával tovább olvas, meri ő „feketét fehérre a kar bizonynitani” de kérdésekre nem zavarják.

Ügyész: az iratok közt 12. N. sz. a levő sajtóközű feljegyzését kéri vádlottnak odaadni, s erre végre nyilatkozatára felhívni.

Vádlott: azt mondja, hogy ez csak írkálás, s nem tudja, hogy az ott levő 7 firt 60 krral tanu neki mily ezimben tartozott. Lehet, hogy kamat, lehet hogy újabb kölcsön. Tanu állítja, hogy az is kamat.

Eötvös kérdi, hogy a tanu anyósát nem bíztatták-e arra, hogy 6 30%-os kamattal fizetett, és hogy őt magát ki bíztatta arra, hogy ne fizesse vádlottnak a kamatot.

Tanu: Többen beszéltek neki, hogy ne fizessen, mert a „törvény csak 8 perozentet ismer el”. S a vizsgáló bíró mikor földesen járt, neki azt mondta, hogy míg a „dolog visgált alá nem kerül, nem fizetbet.

Eötvös: mondta e a bíró, hogy ne fizessen.

Tanu: Hiszen mondom — veti oda bosszusan a tanu.

A közönség nevetni kezd, mire az önértzetében sértett tanu oda szóll a publikumnak, hogy ne — tessék ezen nevetni, nincs ezen mit nevetni!

Ezután Szomoráry hallgattatik ki, s előadja, hogy 1886-ban jött a helybeli tsvzék irodájába. Nagy János vizsgálóbíróhoz volt áthelyezve, s ekkor ott ismerkedett meg vádlottal. Bár sohse ismerkedett volna meg Vádlott felhívta őt, hogy találkozzanak valahol, s megállapították, hogy majd este a Bika kávéházban fognak találkozni. Ő is ment oda, vádlott ott mutatta be magát, s azonnal egy ötvénest nyomott a markába, hogy tegye meg neki, hogy lopja el a két kamatfeljegyzési táblát. Igért neki ezért 3000 firtot. Ő szegény „vegetáló díjnok hallgatott a vádlott csábjaira” s ezután mintegy másfél hétre át is adta neki a könyveket, melyeknek számát és jegyét vádlott még első találkozásakor feljegyezte neki. A könyveket az „Európa” kávéházban adta át Weinbergernek — óvatosan, mert Weinberger eleve betanítottta, hogy vigyázzon, mert rajta csipik. Weinbergerrel együtt aztán külön szobába mentek — s ott átadta neki a könyveket, de csak 200 firtot kapott érte, igérté, hogy a többi végig megadja. Mikor a könyveket ellopja, sietésében a főköt be sem ocskta. Ott volt, mikor Nagy János vizsgálóbíró észrevette a könyvek eltűnését. Ő azonban színtelt, mert Weinberger jól betanította. Ekkor értesítette egy levélben, mi Hoffi iratott, hogy baj van, semmisíts meg a könyveket. Kihallgatásakor ő tagadott mindent — s Weinbergerhez kijárt pénzéért. Az adott is neki kisebb nagyobb összegeket — s biztatta, hogy legyen türellemmel — 1888 ban Pesten találkozott Weinbergerrel, ő ekkor a legnagyobb nyomorúságban élt — s kért pénzt tőle, de

az elszaladt, mire ő utána kiáltott, hogy „megállj feljelletelek téged is magamat is.” Weinberger ezután jelentette őt fel zsaroláért. Weinbergertől kaphatott 500—600 firtot.

A „Bika” kávéházban a pinczerek és az „Európa”-ban szintén a pinczerek és Schön József látta őket együtt. Hogy abban az időben költekezett arra nézve: Hoff Bert, Hoff Lajos s még többen tanuk, — akikkel együtt mulatgatott. Ugyancsak ekkor fizetett ki Mórca szabónak 44 firtot Mikor a vizsgálati fogságból kiszabadultak, Weinberger megígérte neki, hogy fog pénzt adni, adott is 20 forintot s igérté, hogy 4—5 nap mulva az Erber és Fleiselman céghez fog pénzt küldeni, ő meg is jelent ott, de azt mondták, hogy Weinberger oda nem küldött számára semmi pénzt.

Ügyész: A könyveket magával vitte, mikor az „Európa”-ban találkozott Weinbergerrel? Tanu: Nem emlékszik, hogy magával vitte-e, vagy hazament érte s úgy hozta el.

Ügyész: Az mind nem igaz, a mivel ő első vallomásakor az igazságot félre akarta vezetni.

Tanu: Mind nem igaz. Látta, hogy Weinberger ígértének eleget nem tett, hát lakoljanak együtt. Ő ugyan ezt nem bosszuló teszi, de hát ne bűnhődjék ő maga, míg Weinberger a markába nevet.

Ügyész: Tudta-e hogy azok a könyvek bűnlejek? Tanu: csak azt, hogy azok kamatfeljegyzési táblák.

Ügyész: Volt-e büntetése? Tanu: Pesten sikkasztásért, Beregszászon lopá-ért.

Ügyész: Fogolytársával Merzsával micsoda összeköttetésben volt. Irt levelet Weinbergernek, melyben kérte, hogy mentse ki őt.

Eötvös tanutól kérdi, hogy miről él most — mire azt teleti, hogy dr. Kardossnál írrok.

Eötvös: Irt-e kiszabadulása után is leveleket Weinbergernek? Tanu: Irtam. Tanu előadja azután, hogy szílei a debreczeni dolgokért tagadták ki, s Weinberger volt az oka minden nyomorúságának.

Eötvös: Hol adott pénzt önk Weinberger? Tanu: Sok helyütt, egyszer Szorger ügyvédnél is, de ezt nem látta Szorger.

Eötvös: Más valaki nem adott önknek pénzt a Weinberger nevében?

Tanu: De igen egy nagyváradai ügyvéd nevére nem emlékszik.

Eötvös: Markus Lajos nagyváradai ügyvéd adott neki 20 firtot. Kéri ezt táviratilag beidézni.

Felolvas szerkesztő és kiadó lapu/ajdonos: Vértési Arnold.

Főszerkesztő: Kerezeg Vilmos.

Kardos Lászlónál

kaphatók biztos színű női ruha zefirek olcsótól a legfinomabbig.

Surah és gyapju ablak függönyök páratlan szép kiállításban valódi

Jaeger gyapju flu-öltönyök, mosható, rendkívüli tartós és igen formás tavaszi és nyári használatra.

SZABÓ LAJOS FIAI özégnél nagy választékban kaphatók: NŐI RUHA ZEPHIREK, Legújabb francia batistok, A hirneves cosmanósi gyárból:

jó mosó Cretonok, Indish foulard, Ladies Moulin és Atlasz Satla, Nagy raktár: Jatte, gyapju hollandi, Tapastey és BRÜSSLER

futó szőnyegekben. Ablak függönyök, Ágy és asztalterítőkből.

SIRKÓ ELADÁS,

Sirkó üzletükkel végképen felhagyni szándékoznak a raktárunkon levő összes készletet

tetemes leszállított áron

árusítjuk el.

Midőn ezen körülményt a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozzuk, bátorlodunk egyúttal jelenteni, hogy üzletünkben különféle színű márvány syenit és granit emlék kő kő nagyválasztékban találhatók, tekintettel a kedvező alkalmára

most legolcsóbban szerezhető be.

Sirkó feliratok metázését valamint azok felállítását szívesen elvállaljuk a legpontosabban eszközöljük.

Ez alkalommal felhívjuk még a nagyérdemű közönség figyelmét a jutányos és pontos kiszolgálásról általánosan elismert évek hosszú sora óta fennálló

tetteiket z é s i vállalatunkra

mely a jelen kor igényeinek megfelelőleg úgy van felszerelve, hogy legdiszesebb tetemkezések is teljes megelégedésre eszközölhetők.

Tisztelettel

Debreczeni asztalos-egylet

kenyérpiacz, Tisza-ház.

Rudolfbadi vizgyógyintézet,
REICHENAU (Ausztriában)

PEYERBACH nyugati állomáshoz 2 órányira Bécsből a nyugati vasúton.

Gyógyfürő, minden oldalról fedett fekvés, alacsony Ausztria egyik legszebb völgyében (476 méter a tenger fölött) kitűnő ellátás és igen kényelmes lakhatóság képezik azon elismert előnyt, melyet e 19 év óta fennálló intézet magának kivívott melyben oly betegek is, a kik csak egy hajlati fűdőt keresnek felvételnek.

Az idény kezdete május 1-én

Vizgyógyászatra, villanyosságra és massza éra Oertl-féle gyógyászat, kövesség, szívkövesség és szivgyengeség ellen. Az ivócsarnok megnyitása savó tej és mindenféle friss töltésű ásványvizekre május 15-én a teljes uszódó fürdő 16-18° Reaumur és 73, quadrátméter vízszínnel június 1-én. Naponta sétahangverseny.

Prospectusokat a gyógy-felügyelőség kívánatra ingyen küld.

Bővebb felvilágosítást ad
Dr. Ferdinand Thomas, J. M. Waisnix örökösai
gyógyorvosok, tulajdonosok.

Első magyar gyapjumasó

és bizományi részvénytársaság

Budapest, V., Kárpát-utca 9.

A gyapjumasó idény beállta alkalmával, felkérjük a tisztelt

** gyapjutermeleket és gyapjakereskedőket **

tiszteljük meg ez idény is intézetünket gyapjuk beküldésével. Támaszkodva azon kitűnő hírnevére, melyet mosódnak számos évi fennállása óta kivívott, szolgálataink igénybevételét kiválóan ajánljuk. — Kívánatra legna gyobb készséggel kimerítő programunkkal és mindegyik felvilágosítással szolgálunk.

Az első magyar gyapjumasó és bizományi részvénytársaság igazgatósága.

Mészáros kerestetik.

A Debreczenben föllátható szövetségi mészárszékekhez oly üzletvezető kerestetik, ki kellő jártassággal mellett a vállalat tőkét vagyoniilag is biztosítani képes.

Szó vagy írásbeli felvilágosítást ad az egyesület elnöke Nánássy Ferencz Debreczenben Szt. Anna-utca vagy az egyesület titkára.

A gazdasági egyesület elnöksége.

Rövid használat után mint fogtisztító szer nélkülözhetetlen.

Új amerikai

A fogak szépsége

KALODONT

Glycerin-fog-creme
(egészségtudományi hatóság által megvizsgálva)

Sarg F. A fia és társa

cs. kir. udvari szállítók Bécsben.

Kapható a gyógyszerárakban, illatszerek kereskedéseknél stb. 1 drb. 35 kr.

DEBRECZENBEN:

Riekl József Zoltán, Szentkirályi és Kalenda és Kun József urakkal.

Köszénkátrányt

legjobb minőségben
zsindely és deszkatekők
behurására,

mely által azok tartóssága kétszeres hosszabb, továbbá csulópok, melyek a földbe ásatnak, kerítések s gazdasági eszközök befestésére hordókban á 50, egész 200 kiló súlytartalommal; továbbá saját gyártmányu KOAKSOT (pirszén kovácsok és iaktosok részére, ajánlja jutányos ár mellett

a légszuszogató igazgatósága
Debreczenben.

Pályázat.

A székelyi uradalom részéről közhírré tétetik, hogy az uradalomhoz tartozó vámoshidon szedendő vámok bezedésére egy alkalmas

KEZELŐ

a ki 2—300 frt biztosítékot letenni képes, 1890. évi Május 15-től alkalmaztatni fog.

Az ezen állást elnyerni óhajtok kérvényeiket 1890. évi Május 10-dikéig az uradalmi számtartói hivatalnál benyújthatják, hol a közelebbi feltételek is megtekinthetők.

Az 1889. évi párizsi világiállításon arany éremmel kitüntetett
„Nyirbatori“ hengermalmi zozsliszt kapható.

Üzlethelyiség áthelyezés!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására adni, hogy a múlt évi december hó 1. óta néhai Scheer Jakab házában fennálló

fűszer és liszt kereskedésemet

folyó évi Május 1-től

* Kádas-utca 1832. számú Szilágyi Imre ügyvéd ur házába *
helyeztem át.

Midőn kérem a n. é. közönség szíves pártfogását, bizosítom jó és olcsó árak kiszolgálásáról.

Maradok kiváló tisztelettel

Scheer István.

Naponta friss vaj és tej kapható.

8 év óta bevált, sok száz elismerés!
Egy percz alatt, kefélés nélkül — tülkörfényű csizma!

Gaertner Richard folyadékös franczia pillanat-fénymáza.

A bőr ezen folyadékkal behuzandó és azonnal megvan a szép fekete fény, mely 8 napig tart, nedvességtől nem halványul el és vízmentesé tesz. Takarékos, tiszta és gyors. Hasznos a tiszt. lelkesíti karokat, tisztelkeket, erdészeknek, földmivelőknek és mindenkinek. — Férfi, női és gyermekcsizmáknak, lószerszámaak stb. A c. és k. hadseregnek alkalmazza.

Díjmentes küldés: 2 üveg frt 1.30, 6 üveg 3 frt, 12 üveg frt 4.80. — Gaertner Richard cs. és k. hadsereg szállító chemical gyára.

BÉCS, GIZELLA STRASSE 4.

Kapható minden kereskedésben, cipő és bőrkereskedésben. Debreczenben Keiner és Schwarznál Csapó-utca.

Szobafestészet.

A fölött ajánlja magát a n. é. közönség szíves figyelmébe úgy helyben, mint vidéken a szobafestészethez és tapetirozáshoz tartozó munkálatok teljesítésére.

Csinosság és idős szem előt tartása mellett főlve volt és lesz a legzsi-
gorubb szoliditás a munkálatok jó sága és tartóssága ml-
lett azoknak a

legjutányosabb áron

való teljesítése.

A n. é. közönség becses pártfogásába ajánlom magamat továbbra is.

Benjámín Károly

szobafestő és fénymázoló.

Debreczen, Miklóstutca (Iskolaköz) 2075. sz. a